

**BISDOM
ROTTERDAM**

Inleiding bisschop Van den Hende bij de landelijke persconferentie Kerkbalans Perscentrum Nieuwspoor, Den Haag, 18 januari 2023

Bij deze landelijke presentatie mogen we stilstaan bij de actie Kerkbalans. Vanmorgen al hoorde ik het radiospotje: Geef vandaag voor de Kerk van morgen. Het mooie is dat we niet alleen bij de Kerk van gisteren aansluiten. Dat we niet alleen bij de Kerk van vandaag stilstaan. Maar dat we ook met vertrouwen kijken naar de Kerk die een toekomst heeft.

Het onderzoek maakt duidelijk dat veel mensen betrokken willen zijn op de Kerk: als leden die met de Kerk verbonden zijn door het doopsel en vormsel en mensen die bij die Kerk langskomen, daar aandacht ondervinden en ook belangstelling wordt gewekt. Het onderzoek laat zien dat de Kerk ook verbonden wordt met crisismomenten, niet omdat je bij een crisis uit beeld bent als Kerk en je terugtrekt op jezelf, maar omdat de Kerk in crisismomenten een rol kan vervullen die voor veel mensen een belangrijke bijdrage is aan hun leven. Het Griekse woord 'krinein', we vinden het ook in de Schrift, heeft te maken met je een oordeel vormen en een keuze maken. 'Krinein', je zou kunnen zeggen in tijd van crisis, kijken en zien en formuleren waar het op aankomt. En waar komt het dan op aan voor de Kerk? Op de eerste plaats gaat het erom de liefde van God te verkondigen en verbinding tot stand te brengen in gemeenschap. In die zin zijn God en mens geen concurrenten, maar bondgenoten. Het onderzoek laat zien dat veel mensen juist ook van de Kerk in crisistijd een fundament verwachten, waar ze kunnen aansluiten, waar ze kunnen meewerken en waar duidelijk sprake is van een opbouw in tijd van chaos. Niet alleen het opbouwen van gemeenschappen als zodanig, maar ook het opbouwen van mensen die als persoon gekwetst zijn of in de marge de nodige moeilijkheden te verduren hebben.

Crisis zijn er steeds opnieuw en de crisis van corona staat ons nog heel sterk op het netvlies. We zien nog steeds de uitwerking daarvan. Ook kerken waren een tijdje dicht en veel mensen konden niet spontaan bij elkaar komen voor de viering van de liturgie. Terwijl het onderzoek laat zien dat veel mensen het juist waarderen om de sacramenten te vieren en zo de Heer en elkaar te ontmoeten. In die tijd van corona heb ik gemerkt dat als de kerk open was voor mensen voor stilte en gebed er ook vaak wat mee werd genomen voor de Voedselbank. Je zag de brandende kaarsjes kleiner worden bij het sacrament dat was uitgesteld en het aantal voedselproducten voor de Voedselbank groeien. Dat was een mooie 'balans', met aan de ene kant eer brengen aan God en van daaruit de liefde voor de mens echt gestalte geven. Omdat de kerk open was en er ook ruimte was om met elkaar te spreken, vanwege de coronamaatregelen niet in groepen maar wel individueel, kwam je als Kerk op het spoor wat mensen allemaal bezighield en waar ze tegenaan liepen.

Een crisis is daarom ook nooit een anoniem begrip, zoals 'de crisis van de corona', 'de crisis van de armoede'. Het gaat altijd om concrete mensen die in die omstandigheden te maken hebben met moeilijkheden. Een ander belangrijk voorbeeld vond ik in de tijd van de coronacrisis dat er bij Voedselbanken extra hulp kwam. In sommige binnenstadsparochies is het een grote gewoonte om wekelijks gastvrij de Voedselbank te ontvangen en mensen die daar hun producten komen ophalen. Maar in de coronatijd moest je afstand bewaren en zijn vooral de ouderen kwetsbaar. Toen kwamen er jongeren helpen, die op dat moment niet voor hun studie naar de universiteit konden. Zij waren als het ware bij die Voedselbank de schakel. De ouderen wisten precies wat in die pakketten moest zitten en voor wie het was en de jongeren reikten het de mensen aan om het persoonlijk te kunnen geven. Want

waar wij werken voor elkaar, is er ook altijd sprake van ontmoeting. Een voedselpakket voor de deur zetten is niet zo vruchtbaar als het aanreiken, waarbij je elkaar kunt zien en elkaar kunt spreken. Want de mens is een sociaal wezen. We zijn geschapen naar het beeld van God, zo zegt onze Schrift. En dat betekent ook dat we als gemeenschap op de Heer mogen lijken, namelijk dat we oog hebben voor de ander, hart hebben voor elkaar.

Dat gebeurt op veel manieren. Bijna elke parochie heeft wel een zelfstandige caritas instelling. Die hebben vaak een beleid om te zorgen dat er vanuit de Kerk aandacht is voor armoede, voor eenzaamheid en voor mensen die hier zonder dak en zonder veiligheid zijn gekomen als vluchteling. Het is belangrijk dat de Kerk ook zo gezien wordt, als het instrument van liefde in de wereld van vandaag. Paus Paulus VI, een grote paus in de tijd van het Tweede Vaticaans Concilie, sprak over de opdracht van de Kerk om een beschaving van liefde op te bouwen. De beschaving van liefde gaat over de waardigheid van de mens, gaat over zorgvuldig het welzijn van iedereen bevorderen en gaat ook om aandacht voor de schepping. Waar mensen elkaars burens zijn, ook in deze geglobaliseerde wereld, zijn ze lang nog niet altijd elkaars broeders en zusters, zei paus Benedictus.

Ik ben blij dat we met de actie Kerkbalans in dit onderzoek zien dat de Kerk herkend wordt als een instrument dat bijdraagt aan die beschaving van liefde. Dat is iets wat heel belangrijk is, in het groot en in het klein. Zoals gezegd, gaat het bij crisis niet alleen om algemene trends. Het gaat om concrete mensen, met een naam en een gezicht. Als Kerk zijn we steeds weer in staat, en we proberen dat ook steeds beter te doen, om mensen te bereiken en met elkaar te verbinden. De Kerk heeft vanouds een drievoudige opdracht van onze Heer gekregen. Op de eerste plaats is dat om samen te komen in gebed om de sacramenten te vieren en zo onze band met Hem te versterken en ook steeds meer als een innerlijke werkelijkheid te beleven. Daarnaast moeten we ook getuigen en mogen we ons geloof met elkaar delen. Hoe mooi is het als mensen met elkaar in gesprek komen en hun concrete leven ook verbonden wordt met hun bezieling vanuit het geloof. Soms ook als het gaat om ethische kwesties en belangrijke morele dilemma's. Ook dan is het belangrijk dat je in gesprek kunt gaan vanuit de liefde voor God en de mensen. Verder is er de caritas en diaconie als opdracht. Daar is in dit onderzoek van actie Kerkbalans veel aandacht voor. Gevoed door het Woord van God en de sacramenten mag je je ook gesterkt weten om er voor anderen te zijn, die ook beeld van God zijn. En dan gaat het niet alleen om de mensen die je al kent in de Kerk, maar ook om de mensen die je ontmoet, die misschien door een open deur naar binnen komen of die zich op andere momenten laten kennen.

De actie Kerkbalans is een belangrijke ondersteuning van de Kerk. Dat blijkt elk jaar weer. Het is inmiddels, en daar ben ik blij om, een hele bekende actie geworden. De Kerk heeft geld nodig, niet als een niet nader te definiëren doel, maar met een reden. Dat is juist die drievoudige zending van de Kerk: vieren en God eren, van Hem getuigen en leren, en in diaconie en caritas laten zien dat de Heer ook in ons aan het werk is, in kracht van de Heilige Geest.

Er is een prachtig boek gemaakt voor jongeren, dat heet de DOCAT: wat moet ik doen? Daarin komen allerlei dingen aan de orde die van belang zijn als het gaat om het uitdragen van de liefde van God, als het gaat om het nabij zijn aan mensen die in armoede leven, die in crisis verkeren. Ik hoop dat we met dit boek en met deze actie Kerkbalans en dit persmoment vandaag opnieuw zien waar het op aankomt: God bekend maken met zijn liefde en ook zijn liefde voelbaar maken in daden in concrete omstandigheden en elkaar vasthouden, omdat de boodschap van het evangelie zo groot is en bedoeld is om alle mensen in te sluiten en te omvatten.

Vanaf deze plaats wil ik dan ook alle mensen die aan Kerkbalans meedoen een tijd toewensen met enthousiasme en inspiratie. En ik weet zeker dat de belangrijke redenen die genoemd zijn in het onderzoek een extra stimulans zijn om weer aan de slag te gaan

om samen de Kerk te laten voortleven: als de Kerk van morgen, gesticht door de Heer en die ons als levende stenen nodig heeft. Zo mogen we samen bouwen aan een beschaving van liefde en hebben we mensen nodig en hebben mensen elkaar nodig.

Afgelopen zaterdag, bij de start van de actie Kerkbalans in een parochie in het bisdom Rotterdam, werd gezegd: ik geef aan de Kerk, omdat de Kerk mij veel geeft. En zo is het ook. De Kerk geeft veel aan ons, om betrokken te zijn en als mens ook te laten zien dat de liefde van God in ons leeft. Ik denk aan de zusters van Moeder Teresa, die in Rotterdam vaak bezocht worden door mensen in nood. En ook aan allerlei mensen die zeggen: ik heb geld, ik heb brood, en dat brengen we naar de zusters om hen te ondersteunen in hun werk. Je ziet het ook hier in Den Haag bij de blauwe zusters die vaak van winkels overgebleven producten ontvangen, zodat zij de kans hebben deze aan anderen te geven die in nood verkeren. Het is belangrijk dat zo op hele eenvoudige, bijna onzichtbare wijze de liefde van God zijn weg vindt in concrete daden. Denk ook aan de kloosters die mensen opnemen als vluchteling en een thuis bieden ver van huis en hen laten delen in het geloof in de liefde van God.

Mogen we deze actie Kerkbalans ook dit jaar weer als een succesformule ontvangen. Ik zeg bewust 'ontvangen', want we doen het niet alleen, het is ook met de zegen van God. En mogen we zo met deze actie, op naar de 50e keer, een goede traditie voortzetten.